

เหมืองลิกไนต์ที่เวียงแหง

จุดปะทุใหม่(อีกครั้ง)ระหว่างชาวบ้านกับกฟผ. (จบ)

■ พิรอบ แต้มประสิทธิ์

นี้ กวีวิชาการ และเอ็นจีโอ
ผืนที่กำลังสร้างเครือข่าย
ต้านการไฟฟ้าฝ่ายผลิต
(กฟผ.) ทำเหมืองลิกไนต์ที่ อ.เวียงแหง
จ.เชียงใหม่ หวังส่งผลกระทบต่อสังคม
และสิ่งแวดล้อม เหมือนหลายโครงการ
ในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ

กระแสการต่อต้านเกิดขึ้นขณะที่
กฟผ. กำลังจัดทำรายงานผลกระทบ
สิ่งแวดล้อม (EIA) เพื่อทำเหมือง
ลิกไนต์ ที่อำเภอเวียงแหง ซึ่งจะมีการ
เปิดพื้นที่เหมืองเพื่อขุดเอาถ่านหิน
ลิกไนต์ในเนื้อที่ประมาณ 3,500 ไร่
ซึ่งกินบริเวณครอบคลุม 3 ตำบล
คือ ต.เวียงหลวง ต.แสนไห และ
ต.เมืองแหง อ.เวียงแหง

ดร.เดชรัตน์ สุขกำเนิด อาจารย์
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ กล่าวถึงเบื้องหลังของ
การเปิดพื้นที่เหมืองว่า กฟผ. เริ่มสำรวจ
เหมืองถ่านหินเวียงแหงครั้งแรกเมื่อปี
2526 และมีการสำรวจชั้นละเอียดเมื่อปี
2530 ต่อมาในปี 2531 คณะรัฐมนตรีจึง
ได้มีมติให้กันพื้นที่ให้การไฟฟ้าฝ่าย
ผลิต (กฟผ.) เข้ามาใช้ประโยชน์

แต่การสำรวจพบว่า ปริมาณ
สำรองถ่านหินที่เมืองเวียงแหงมีปริมาณ
80-90 ล้านตัน โดยถ่านหินที่พบเป็น
ถ่านหินที่มีคุณภาพดีกว่าที่แม่เมาะคือ
มีความร้อนสูง มีซัลเฟอร์น้อย และมี
สัดส่วนกำมะถันต่ำ 1%

**“จากการศึกษาเมื่อปี 2530-2535
พบว่า การนำถ่านหินจากแหล่งนี้มา
ใช้ยังไม่คุ้มค่ากับการลงทุน กฟผ.**

**จึงได้ส่งคืนพื้นที่นี้ให้กรมทรัพยากร
ธรณีในปี 2535”**

แต่เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจทำให้
เชื้อเพลิงนำเข้ามีต้นทุนสูงขึ้น กฟผ. จึง
ต้องการใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงในการ
ผลิตไฟฟ้ามากขึ้นเพื่อลดต้นทุนทาง
การเงิน ประกอบกับถนนหนทางที่เข้าสู่
แหล่งถ่านหินมีความสะดวกสบายขึ้น
กฟผ. จึงได้ทบทวนโครงการนี้ในปี
2541 จนกระทั่งมติคณะรัฐมนตรีให้
กฟผ. ได้เข้าไปพื้นที่นี้อีกครั้งหนึ่งเมื่อ
วันที่ 25 ก.ย. 2544

กฟผ. คาดว่า จะสามารถขุดถ่าน
หินมาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์จาก
เวียงแหงได้ประมาณ 15-20 ปี คิดเป็น
มูลค่าไม่น้อยกว่า 7,500 ล้านบาท

เหตุผลที่ กฟผ. ต้องการเดินเครื่อง
ผลิตไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะให้ได้
เต็มที่เพราะโรงไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหิน
ลิกไนต์เป็นโรงไฟฟ้าที่มีต้นทุนค่าเชื้อ

เพลิงต่ำสุด คือ 0.50 บาทต่อหน่วย ใน
ขณะที่ใช้ก๊าซธรรมชาติต้นทุนค่าเชื้อ
เพลิงจะอยู่ที่ 1.15 บาทต่อหน่วย และ
หากใช้น้ำมันเตาต้นทุนค่าเชื้อเพลิง
จะเพิ่มเป็น 1.94 บาทต่อหน่วย โดย
ที่ไม่บรรวมต้นทุนค่าก่อสร้างโรงไฟฟ้า
เพราะ กฟผ. ได้รวมไว้เรียบร้อยแล้วใน
ค่าไฟฟ้าฐาน ค่าก่อสร้างจึงไม่ใช่ตัวแปร
สำคัญในการตัดสินใจจะเดินเครื่องผลิต
ไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าใด

ด้าน ประสาร มฤคพิทักษ์
สมาชิกเครือข่ายนักธุรกิจเพื่อสังคมและ
สิ่งแวดล้อม หลังจากลงพื้นที่ตรวจสอบ
ได้กล่าวว่าชาวบ้านต้องการสร้างผู้นำ
ของตัวเองครั้งนี้ขึ้นมาเพราะเห็นว่าหาก
ให้คนต่างท้องถิ่นขึ้นมาในการคัด
ค้านการสร้างเหมืองถ่านหินลิกไนต์ จะ
ถูกข้อครหาจากฝ่ายรัฐที่ว่าป็นนาย
หน้าหากินกับคนจน

“ขอให้ชาวบ้านร่วมกัน อย่าสร้าง

ความแตกแยกจากคำโฆษณา
ชวนเชื่อจากฝ่ายการไฟฟ้าฝ่ายผลิต
เนื่องจากการใช้เล่ห์กลอุบายของ
รัฐจะมีทุกอย่างที่ทำให้ชาวบ้านมีความ
แตกแยก ตั้งแต่การให้ผลประโยชน์
การจัดอบรม เพื่อให้เห็นด้วยกับ
โครงการเหมืองถ่านหินลิกไนต์ว่า
ชาวบ้านจะได้ประโยชน์ รวมไปถึงให้
ชาวบ้านไม่ต้องเชื่อในรายงานการวิจัย
ของนักวิชาการที่ กฟผ. ว่าจ้างด้วย
เพราะรายงานการวิจัยดังกล่าวถูก
เตรียมการพันธงไว้เรียบร้อยแล้วให้
สร้างได้”

นายพิภพ ธงไชย ประธานคณะ
กรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย
(ครป.) กล่าวว่า การเรียกร้องไม่ให้สร้าง
เหมืองถ่านหินลิกไนต์ ที่ อ.เวียงแหง
ถือเป็นไปตามสิทธิชุมชนที่ชาวบ้านมี
สิทธิกำหนด ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ
ตามมาตรา 46 และมาตรา 56 แต่แม้ว่า
สิทธิดังกล่าวจะถูกเขียนไว้ตามรัฐ
ธรรมนูญ ก็เชื่อว่าจะได้สิทธิมา

“การที่จะสร้างโครงการใดๆ
ขึ้นมาจากนี้ไปขอให้เป็นการทำ
ประชาพิจารณ์จากหลายๆ ฝ่าย และ
ต้องให้เกิดความโปร่งใส ไม่ใช่เป็น
การยัดเหยียดจากฝ่ายรัฐที่ต้องการ
ดำเนินโครงการ” นายพิภพ กล่าว

แต่ทุกวันนี้ ยังไม่มีกระบวนการ
มีส่วนร่วมของคนท้องถิ่นเกิดขึ้น
จาก กฟผ. และกระแสต่อต้านเริ่ม
ตั้งขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งพื้นที่เวียงแหงอาจ
เป็นจุดหนึ่งที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้ง
ระหว่างภาครัฐกับประชาชนอีกครั้ง
เหมือนกับหลายกรณีที่กำลังเกิดขึ้น
หลังจากที่คนท้องถิ่นเริ่มเรียกร้องสิทธิ
ของตัวเอง ในฐานะเจ้าของแผ่นดิน